

tur verē retinere contra Ecclesias interdicendum, qui opportunitum tradidit tempus expectare. Sicut nec dicitur rem alienam in iure domino possidere, eam refutandum commode occasionem expeditam. Et ideo existimatum est modis praetendandi occisione, excusat ab hanc censura brevitate temporis retentio, ut per vimam vel alteram diem. Quod videtur docere Sayro vol. n. 16. Qui ad tantam penam contrahendam est modica retentio. Sicut in restitutione rei alienae, qua strictior natura iure obligat, id contingit.

56 Tandem circa hos remittentes id obseruandum est. Quamvis aliqui doccent posse eos, ad quorum manus libri deuenient, propria auctoritate comburent. Quo statuto nomine referit Asor tom. 1. lib. 8. inst. moral. c. 16. q. 11. Atque Campogno in addit. Zambini de hereticis. c. 7. transumpta appellatur tunc eos libros Inquisitoribus tradere. At op. tunc dicit Asor ead qu. in necessariis tradendos esse Inquisitoribus. Quia Iulius III. in motu proprio, quem n. 14. retulit sic ait: Qui verē tales libros habentem, eos consignare debent restituere, & cum effectu Inquisitoribus censuratum, in quibus eiusmodi libres fuerint. Alioquin tanquam hereticis possint publicari. Quod bene ad Asor ibi intelligendum, quando hi possunt sine gravi suo detimento a periculo Inquisitoribus tradere. Existimo tamen comburentem propria auctoritate non incurtere hanc censuram. Quia non verē tenetur.

57 Decimotertio deducitur, incurre quoque hanc censuram imprimentes hos libros. Ut expressè dicitur in ea prima bullæ cœne clausula. Nominem autem imprimenterum continent, quinque ad impressionem proxime cooperantur. Vt sunt officine patronus, seu dominus, cuius auctoritate libri imprimuntur. Qui typos ordinant & componunt. Qui si compositos artigant aratmento. Qui torcularia premunt. Qui chartas madefaciunt, aut madefactas torculari supponunt. Qui omnes hi imprimere dicuntur. Sicut omnes ad domus constructionem adiuantes dicuntur construere. Et quamvis patronus non per se, sed per ministros imprimat; at verē dicitur imprimere. Cum ad ipsum tanquam ad magistrum & dominum typographie totum negotium pertineat. Ita docent Graffii p. decri. lib. 4. 18. nu. 50. Sayro thesauro et cœsum, tom. 1. liv. c. 5. a. 17. Vgolinius in cœn. Paperis reservatis p. 2. c. 1. 7. Imprimentes, intit. n. 1. & 2. & 8. l. num. 1. Insuper Sayro ait comprehendentes impressionis expensas. At id non certe, si nul aliud quam lumpus praestet. Quia non dicuntur imprimere. Præterea Sayro & Graffii comprehendunt correctores exemplaris impressi. Sed melius Vgolinius ed. s. i. ad finem id negat. Quod impressores proprii non satisficiunt, quod impressum est, inspectores. Eum vero, qui librum imprimendum tradit, siue sit eius auctor, siue non, aut Vgolinius edem v. imprimentes, insuper principi, & §. 1. nu. 1. ver. postremo, comprehendit, quamvis in priori loco dicat id non sibi certum esse. Et ita credo eum comprehendit. Quia in communione loquendi modo dicitur verē imprimens. Tandem eos, qui vendunt his impressoribus literatas anexas, chartas, aratmentum, & reliqua ad impressionem necessaria, confitit minime comprehendit. Quod neque imprimenterum dicuntur, nec ad impressionem proxime cooperantur. Et ita docet Vgolinius edem §. 1. n. 2. vbi & n. 3. benadit hos omnes, quos ratione impressorum excusantur, posse illa via incidere in hanc excommunicationem. Vt si ministeria illa exhibeant, quod heretici faciant. Tunc enim incurrit, non quasi imprimentes, sed quasi hereticis factores.

58 Ultimo deducitur, incurre quoque hanc censuram defidentes leciter, sive publice, sive occulte predictos hereticis libros ex quibus causa, & quoniam qualiter colore defendant. Sic enim expressè habetur in prima clausula bullæ cœne. Comprehenduntur autem, qui quoniam modicar quoniam ratione eis libros defendunt, ne ad manus Inquisitorum veniant: aut verbis eos defendunt, dicens eis bonos, aut viiles, aut non comburendos. Sic Toledo in Summa, in bullæ cœne excommunic. l. n. 26. Sayro inst. auro. c. 6.

sum, tom. 1. lib. 3. c. 5. n. 18. Vgolinius de censuris Papa reservatis, 2. p. c. 1. p. Ac corum quoniam solibet defidentes, num. 2. Incidet quoque in quoniam defens, qui scriptis defenderet. V. componentio apologia, quo librum hereticum tueatur: est id in suo cubiculo solus faciat, nec scripturam in publicum edat, sed apud se custodiat. Quia bulla publice, vel occulte defendantem excommunicat. Sic Vgolinius edem. 2. c. 3. Vbi bene addit non incidere, qui solus dicitur et verba, non placent libri heretici. Ita liber optimus est. Quia hoc non est defensio. Insuper in cureret, qui solus disputationis gratia hos libros defendet. Quia clausula bullæ ait: Quoniam quefuit colore & ingenio. Ita Vinaldi candelabro Sacram. in penalis edit. 2. p. in bullæ cœne, excommunic. l. b. 11. Vgolinius in vers. cœn. n. 3. Vbi bene quoque ait propter eadem generalia verba enim incurrere, eti defensat, in quoniam rationes, quibus heretici concurvatur, ver dubitationes si que sint, tollantur. Non tamen incurrit dicentes se velle defendere, si vobis defensionem aggressus est. Quia id nondum est defendere. Secus siam efficit proincipi, & parat se ad defendendum proutcans ad ostendit amorem volentes contrarium lustinare. Quod hoc moralius et reputetur defendere. Sicut dux ille acem defendenter dicitur, qui contra hostem armatus fuit, eti non pugnat. Atque factò ipso appellate dicuntur, qui audita contra se sententia arripiit iter ad Romanam curiam. Dilecti, et 2. de appell. Ita Vgolinius edem verbo, nu. 4. Tandem non incurrit, quid quod Catholicum est in eo libro, defenderet, non vt contentum in hereticis libro, sed quod in veru & Catholicum sit. Qui huius malagit, sed defendit veritatem, non habito sceptici ad hereticis opus. Sic Vgolinius ed. c. 1. v. Vel de religione ad finem. In modo item credo, si ingenium auctoris, & ita libri laudaret: non vt opus hereticis, nec ad defendendum ne comburatur & exterminetur, sed secundum le. Quia id non est hereticis librum defendere.

Tandem in ea prima bullæ cœne excommunicatione schismatici excommunicantur. De quare agemus hoc 2. lib. in cap. speciali de schismate.

Id demum circa omnes hos causis comprehensos in prima excommunicatione bullæ cœne, & tunc hoc capite explicatos, obseruandum est, ea verba posita in fine omnium, Publice, vel occulte, referiti ad omnes eos causis. Et ita allegato Rebus tradit Suarez 5. tom. in 3. part. disp. 21. sect. 2. num. 11. fine.

CAPVT XL

Qualiter absoluere possit ab heresi. Episcopus virtute Tridentini decreti sect. 24. de reformat. c. 6.

SUMMARIUM.

Heres: non tantum quod cœsuram, sed quod peccatum refutatur. ab absita cœnsura peccatum non manet rejuvatum, n. 1. Refutatur decretum Trid. sect. 24. de reform. c. 6. n. 2. An facultas absoluenda ab heresi concessa in Tridentino Episcopatu, competat Episcopis non habentibus diaconis: vel habentibus diaconis, in qua Tridentinus non est receput: & an possit recipi, quod subdolus fuerit. Et satis sit Episcopum esse confirmatum, nondum conjecturatur.

Quid si Episcopus nondum sacerdos sit: edem n. 3. An capitulum sede vacante possit virtute eius decreti: ab absoluere ab heresi. 4.

Quid si Abbatibus & aliis prelatis habentibus iurisdictionem Episcopalem. 5.

Quid de Archiepiscopo res ipsa subdolorum suffragani: aut ipsorum Episcoporum suffraganorum: est nondum pallium recepti: n. 6.

Quid de prelatis regularibus regedita iurum regularium. 7.

An nomine subdolorum comprehendantur in Tridentino decretis regandi: & qui duplex dominicum eis habent, tempore quo etiam in altera diocesi resident: n. 8.

Quid de peregrinis scholasticis & mercatoribus: an possit absoluere ab Episcopo diaconi, in qua repertur: n. 9.

An easdem (ab aliis factis) sit quod absolucionis & dispensationis de decreto contentus: edem n. 9.

An religiosi personæ absoluere ab Episcopo ab heresi: 10.

Vgolinius & prelati habentes iurisdictionem, quafi Episcopalem, iudicantes in heresi, quod possint ab absoluere. 11.

An potestis dispensandi cœnsura in eo decretis regreditur ad forum concensum? ut extra diuinum exercitatur: n. 12.

An facultas absoluendi concedatur ibi Episcopo intra solam confessionem, vel quid sit in eis forte conscientia concedenda: n. 13.

An possit Episcopus ab absoluere ab heresi abgentem: n. 14.

An recte sit tam Episcopum, quoniam subditus officia iusta dicere non, ut possit Episcopus illa a ipsius a causa in eo decretum concessum: n. 15.

Quid si Episcopus sit extra diuinum, ut subdolus intrat: 16.

Quid si iudicatio extra: & Episcopus intrat: 17.

Quid si iudicatio extra: 18.

Quid intelligatur nomine dei iudicantis in eo decretum: n. 19.

Quid si decretum sit alicui publice, sive in iure occurrerit: n. 20.

Quando dicatur decretum deductum ad forum contentum suum. Et quid si falsi testimoniis recte abrogatur: vel si ista lues sit declarata ad forum contentum: ut si duo logi, & res ipsa vnuca tantum sit declarata: vel ista in eo foro decretum sit pronuntiatum: n. 21.

An ablationem heresi possit Episcopus delegare, & fieri cœnitio: n. 22.

Explicatur sententia Auctoris: & an idem possit alij q. ibus conciliari ex potestate absoluendi in eo decretum: n. 23.

Explicatur quot modis Episcopum possit habere facultatem delegare: n. 24.

An facultatem de ipsenam de reto rete cœnitio: an possit Episcopus exercere per vicarium generalium delegatum: n. 25.

An haec facultas abholenda sit, & capiens bullæ cœne, res ipsa Episcopio resueta per bullam cœne Rescriptum quod in concensu, n. 26.

Explicatur sententia Auctoris: & an ex Tridentino concilio extenditur ad casum in posteriorum à Pontificibz regendarum: n. 27.

1 R euocandum est in memoriam, quod cap. 8. n. 5. diximus, nempe, non folum hec eis excommunicationem restringari Pontifici, sed ipsum etiam peccatum: adeo ut absolutione ab heresi, quantumvis bona fide impensis sit irrita, & quadam cœnsuram, & quoad peccatum: siu ei impendatur, qui caret facultate absoluendi, a cœnsura excommunicationis illi annexa: at sublata excommunicatione per potentem abolire, certissima quoque peccati confessio: & similiter si quis per ignorantiam cœnsuram non incurrit. Sunt autem quoniam causas, in quibus potest esse specialis difficultas de facultate absoluendi hereticis externi foro conscientiae. Primus est, ratione facultatis concessa Episcopis in Trident. sect. 24. c. 6. de reform. Secundus est, facultate concepla iugisitibus. Teritus, de facultate cœcta per bullam aut iubilem. Quartus, de facultate concepta cœcta per articulo mortis. Quintus, de facultate cœcta ratione impedimenti adenni di Pontificis. De primo quidem capitulo tracta ut hic. De secundo & tertio tractat c. leg. De quanto & quanto in c. 5.

Circa primum casum obseruandum est, Trident. sect. 24. c. 6. de reform. concessione Episcopis facultatem duplice, alteram dispensandi in quibusunque causis ex delicto occulto, nec deducto ad forum contentum: in prouttentibus tibus, except: homicidio voluntario. Alteram vero ab soluendi in foro conscientiae subditos tuos: sive in delicto, à quibusunque causis occulitos, nec deductis ad forum contentiolum: & hoc per se ipsos, vel per vicarios ad id specialiter deputatos. Et statim dubit haec verba: Idem & in heresi criminis in foro conscientiae, etiam tantum non coram vicariis sit permissum. Circa quoniam concessionem, quod prelates actinet, nonnulla difficultates enodiuntur: quibus explicem, quid possit Episcopus circa absolutionem ab heresi, stante eo decreto in suo vigore. Et ultima est, an id decreto sit hodie retroactum.

Prima difficultas est. Qui nomine Episcopi, cui conceditur ab soluendo ab heresi, & aliis referuntur in eo decreto, comprehendantur? Et quidem confitit, si facies ad subditos careas. Qualescum Episcopitulares, vulgo de milo. Quia non conceditur haec facultas Episcopis respectu omnium fidelium, sed respectu subditorum in propria diocesi. Ut ex contextu confitit. Et ita docet Suarez 5. tom. 3. p. disp. 4. sect. 2. n. 4. eti concedat, quod reliquias causas comprehendit capitulo nomine Episcopi in eo decreto, negat quoad heresim. Idem de heresibus tenet Petrus de Ledesma 2. tom. Summa, tradit. c. 6. pof. 20. const. dig. 5. At nulli probabilius est comprehendit. Quia rationes, quas artul dicta disp. 2. num. 10. id aquem in heresi probant. Et Doctores quos ibi retrahunt, generaliter loquuntur, & indistincte de concessione in eo decreto. Nec obstantes contradictiones. Non enim eligitur induitua persone Episcopi. (vt fatus probauit lib. 2. de matrim. disp. 4. num. 17. in foli. ad 2.) Et si qua industria eligitur, est Episcopi, vel habentis iurisdictionem Episcopalem. Id enim nomine Episcopii intelligitur. (Vt probauit lib. 8. de matrim. disp. 2. num. 10.) Potest autem capitulo committendo alium specialiter ad causam heresim diligere, numerus eius ad absoluendum illum hereticum. Quod fieri potest probabilius n. 23. Posteriori modo, eo pecto, quod capitulo cetera ab eo decreta exequitur, numerus, quando usque agas ab omnibus prædictis, pfecte capitulo declarat nomine eius, quod a maior parte g. f. lib. 2. de matrim. eti potest ea facultare ut Episcopuserum regionum, in quibus Tridentinum non est receptum, est subditos & diocesis habeat. Quippe per debet esse fautorum & concordia ratio. Vbi ergo Tridentinum non recipitur, quoad leges & onera, acceptari nequit quoad factores. Nec enim mens Concilii fuit aliter eos concedere.

Ita Suarez eadem disp. 4. sect. 2. n. 6. dicens, sic dictum est.

Summa lib. Sanchez pars 1.

De Abbatibus, & aliis prelati habentibus propriam diocesum, & in ea iurisdictionem, quasi Episcopalem, electio Episcopo, quidam familiariter comprehendi in eo decreto nomine Episcopi negant. Quia facultas hoc censetur concilii Episcopi iure speciali, & intuitu personae tanta dignitate possit. Quare non est trahenda ad non Episcopos habentes iuram eadem iurisdictionem. Et ita tenent aliqui, quos recte l. 8. de matr. disp. 2.n.11. Et Suarez allegata quadam decisione Cardinalem hoc decidenter 10.4.11. p. disp. 30. lib. 4. 9.8. 12. col. 7. cons. claus. 4. fol. 10. 2. Petr. de Ledeima 2. tom. Summa tract. 1.c. 6. pos. 20. conclus. diffe. 2. Qui addit non esse improbat contrarium. At multi probabilius est prelatos hoc comprehendere. Atque in diocesi sua. At hoc dicendum non habent. Cetero tamen, neque erant virtute praelegi dicti Pij V. posse predictos prelatos regulares, etiam sui ordinis generalis absoluere regulares suos subditos ab heretici. Quod docent, et si non meminimunt huius privilegii, sed ex vi Tridentini, quoniam Manuel 2.10. Summa c. 29. n. 4. & quae reg. 10.1. q. 30. a. 10. Asile decens. p. 7. disp. 10. dub. 6. notab. 3. Vega 2. tom. Summa 125 cap. 11. fin. Dicor, quod in ea Pij V. concession non fiat specialis mentio heretici. Non obstat expresse concedit ecclesiastis confessis Episcopis 1.6. Trident. vbi specialis mentio heretici. Quia in una generali concession censetur hereticus absolutio comprehendit, nisi specialis mensura fiat. Sicut dicimus c. seq. non posse hereticis absoluere iuramentum heretici. Non obstat expressa concessio cuiuslibet confessoris Episcoporum 1.6. Trident. vbi specialis mentio heretici. Quia in una generali concession censetur hereticus absolutio comprehendit, nisi specialis mensura fiat. Ut D. Francisci, &c. At iure primo sit verius illi posse. Quia re vera eos moniales sunt Episcopo subiecta, nec dicendum Tridentini sit ita formaliter in collendum, ut per subiecctionem Episcoporum, quatenus Episcoporum.

²¹ Secunda difficultas est. Quid nomine subditorum in predicto Tridenti decreto comprehendatur. Et quidem vagabondos non est dubium comprehendere. Ut bene docet Suarez 4. tom. 1. p. disp. 30. fol. 1. n. 3. Et ratio est, quia cum nulli fixi in domicilio habeant, subdunant Episcopo, in cuius diec. in reperuntur. (Vt hoc probauit lib. 3. de matr. disp. 25. n. 4. vbi tripliciter procedit qui dicuntur vagabundi explicit.) Similiter comprehenduntur habentes duplex domicilium ex quo in duplice diec. sicut nimirum, sive in utraque habitant, vt in una in hieme, in altera in estate. Suppetit poterunt abfolui tanquam virtutibus Episcopi subiectis ab hereticis, etiam tempore quo in altera diec. habitant. Ut probauit lib. 3. de matr. disp. 24. n. 5.

Sed difficultas est de peregrinis, scholasticis & mercatoribus propriis diec. habentibus, non posse absoluere in ea iurisdictione Episcopalem Episcopo superiore. Ita Suarez 10.4. in 3. p. disp. 30. fol. 2. n. 8. & 5. tom. disp. 4. fol. 2. n. 12. Qui addit hoc n. 12. hoc esse verum quod forum peregrinitatis, & sic quod ab solutionem a refectione: fucus autem quod dispensationem: vt in irregularitate. Quia dispensatio non ordinaria est forum sacramentale. Sed an hoc sit verum, dicimus lib. 4. c. 38. n. 13. & 14. Prædicta autem potest intelligi, quando Archiepiscopus iure sibi concedenti, diec. suffraganei visitat. Quod contingit, quando causa cognita & probata est in Cœlio Provinciali: ac plenè sua diec. visitatur. Ut deciditur in Trident. 1. 2. de reform. c. 3. Ita Enriquez lib. 6. de penit. c. 14. n. 9. in textu. & in comment. lib. 2. An vero possit absoluere ab hereticis Episcopos ipsos fibi suffraganeos, tanquam proprii coram pastor, dicimus lib. 4. c. 38. n. 15. & 16. & hoc potest nondum recepto pallio, ut dicimus ibi n. 9.

Tandem de prelatis regularibus, etiam conventionalibus religionis exemptatum, videtur dicendum posse idem in ius subditos regularibus. Quia habent in eos iurisdictionem quasi Episcopalem. Et quia Pij V. in quodam motu proprio concessit illis quidquid Episcopis conceditur in predicto Tridentini decreto. Ut dixi lib. 8. de matr. disp. 2. n. 13. Et ita Manuel quæ regulam 10.1. q. 61. a. 9. tenet eam facultatem competere prelatis regularibus, non ex vi illius huius privilegii: sed ex vi predicti decreti Tridentini, arque ita vult in eo prelatos huius nomine Episcoporum comprehendendi. Non tamen exprimit abolutionem ab hereticis. At verius est, prelatos regularibus etiam iurorum ordinum generalis minime comprehendendi in eo Tridentini decreto nomine Episcoporum: et ita motu proprio Pij V. concessionem eius decretu extendit ad hos ex speciali privilegio. Quod optimè probat Suarez 4. tom. in 3. p. disp. 30. fol. 2. n. 7. ex ipso motu proprio verbis. Nec enim decretat concessionem Tridentini ad hos prelatos extendit idem etiam extendit. Ut constat ex illis verbis: Quia

sacrum Concilium concessit Episcopis, vñque ad illa, Authoritate presertim concessum. Et ratio est, quia ex tenore eius decreti Tridentini conflat, nomine Episcoporum non intelligi in eo qualitercumque habentes iurisdictionem quasi Episcopalem: sed folios eam habentes in aliquo diec. ubi subditi. Ut confitat ex Trident. 1. 2. lib. 1. 2. Quoamque fibi subditos in diec. sua. At hoc dicendum non habent. Cetero tamen, neque erant virtute prælegi dicti Pij V. posse predictos prelatos regulares, etiam sui ordinis generalis absoluere regulares suos subditos ab hereticis. Quod docent, et si non meminimunt huius privilegii, sed ex vi Tridentini, quoniam Manuel 2.10. Summa c. 29. n. 4. & quae reg. 10.1. q. 30. a. 10. Asile decens. p. 7. disp. 10. dub. 6. notab. 3. Vega 2. tom. Summa 125 cap. 11. fin. Dicor, quod in ea Pij V. concession non fiat specialis mentio heretici. Non obstat expresse concedit ecclesiastis confessis Episcopis 1.6. Trident. vbi specialis mentio heretici. Quia in una generali concession censetur hereticus absolutio comprehendit, nisi specialis mensura fiat. Ut D. Francisci, &c. At iure primo sit verius illi posse. Quia re vera eos moniales sunt Episcopo subiecta, nec dicendum Tridentini sit ita formaliter in collendum, ut per subiecctionem Episcoporum, quatenus Episcoporum.

²¹ Quod ille plem Episcopos in hereticis occurrunt, aut in alios casus labatur, à quibus potest ipse suos subditos absoluere, aut eis dispensare, potest eam faciliatem suo confessio committee, ut eum abfoliat, vel eam eo dispense. Quod lib. 8. de matr. disp. 3. n. 3. lat. probauit, etiam respectu calumnae concordiorum in predicto Tridentini decreto. Et hoc, sicut dicamus confessio in illis habere iurisdictionem ab ipso Episcopo delegata. Quod ibi futurum. Sicut dicamus eam habere immediatam pontificis, ex vii communis. Quod tanquam probable sustinet Suarez 4. disp. 41. fol. 2. n. 15. Quia ex vi predicti decreti Tridentini refectione ablativa est ab eis calumna occulsi, & video respectu Episcopi non reputantur etiam refutati, sed ut comprehensi sub eligendi confessio facultate sibi iure communi concessa. Et sicutiam in crimen hereticis sustinet Suarez volumen 15. Quamvis dicar specialis in hoc crimen habere difficultatem: eo quod in eo decreto non permittitur Episcopo committere alium facultatem abfoliendi ab hoc crimen. At semper absoluere nequit. At probabilitus est posse concludi. Quippe per id Tridentini decretum censetur Pontificalis refectione ablativa. Quod fatus est, ut confessio commissa hereticis confessori per Episcopum electo, respectu ipsius Episcopi. Si id decretum Trident. tenacum non sit per bellum contra. At haec difficultas specialis in calo hereticis cellulari, sustinendo (n. 23. ultimebus) posse Episcopum hereticis absolutionem committere aliqui speciali delegato. Atque id fentio de Abbatibus, & aliis prelati habentibus diec. & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem: Et ita predicta potest intelligi in eo Tridentini decreto, per ea verbis: Ei scilicet Episcopum qui subditum est in diec. & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem, & in propria diec. impendi. Et ita superfluerit a particula, in sua diec. Cum tamen omnina verba in decretis contenta aliquid operari debent, ita ut nec illa syllaba superfluat. (Ut probauit lib. 3. de matr. disp. 26. n. 6.) Et ideo haec sententia valde probabilitis est. Atque eam sustinet Enriquez lib. 14. de irregulari c. 20. n. 5. Manuel 2.10. Summa 125. num. 1. fine. At multi probabilius est, id non esse necesse, & ita posse Episcopum extra suam diec. existentem, hoc facultate uti. Quod docent Suarez 10.4. in 3. p. disp. 40. fol. 2. n. 8. fine, & 5. tom. 5. disp. 41. fol. 2. n. 11. fine. Petrus de Ledeima 2. tom. Summa tract. 1. 6. pos. 20. conclus. diffe. 1. Idque minuti perinde primo. Quod pverbam ambigua, & commode suam sensum patientia, (quem nun. sequenti tradam) non est credendum Tridentinum voluntate ita arcata facultatem Episcopi, ac omnia

iura corrigeret, qua iurisdictionem voluntariam extra proprium dicere possit docent. Deinde, quia quando aliquod extra dicere fieri noluit, non veritas ita ambiguis, sed clarissimis explicit. Ut *s. 6. c. 5 de reform.* Nullus Episcopo licet Pontificia in alterius dicere exercere. Et *s. 23. cap. 1 de reform.* volens, ut antiquior Episcopus in propria dicere existens ex suffraganeis, approber causas absentiae Archiepiscopi, dixit: Episcopo antiquiori residenz. Vbi ea particula residens, clare demonstrat opus esse, vt intra propriam dicere existat. Non enim alias dicitur residenz.

¹⁷ Alij intelligunt eam particularam, In diecensi sua, de subditis, dicuntque exigit, ut subditus intra dicere existant, vbi licet Episcopus, quo eos possit haresi, & castibus telematis concessis in eo decreto absoluere. Errant, quia quod aliquid publicum est, simpliciter est publicum, & non occultum, eo vel maximè, quod moraliter ac regulariter loquendo, quod in aliquo loco publicum est, facile ad alia loca deferatur. At probabile credo, quod scilicet viros doctissimos Salmanticis consultos sensiles, quos referunt sequitur. *Aula de censoria p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 11. concil. 3.* si delictum in loco ita distanti publicum sit, vt non sit spes fore, ut ad alium deferatur, dici occultum in eo loco, in quo absoluere aut dispensare petetur: ac proinde subiecti facultati Episcopi in eo decreto concessa. Quia (vt bene ait *Durand.* d. 18. q. 5. fine, & *ibid. Paludan.* q. 6. a. 1. n. 5.) non ex hoc, quod aliquis sit publicus excommunicatus in uno loco, centeretur publicus in alio. Deinde, quia Tridentinum non concedit facultatem ab hanc, nisi erga subditos intra propriam dicere Episcopie existentes. Quod dicit Concilium tecum ob maiorem pacem, melioremque gubernationis ordinem, limitando predictam facultatem, non tantum personas subditas, sed etiam quoad territoria & loca. At hoc non placet, sed credo id posse Episcopum, eti subdi extra dicere existant. Quod aperte lenire videtur. *Petr. de Ledesma* in *preced. allegatum*: cum eam particularam, In sua diecensi, explicerit, id est, erga subditos in diecensi. Duxit, quia si Tridentini contextum attenue inspicimus, potius ea particularia, In diecensi sua, videtur ad Episcopi periculum refiri, ut exigatur ipsius esse intra diecensem, quam per longas subditas. Sic enim ait contextus: *Licet Episcopo, &c. quoque sibi subditos, in diecensi absoluere.* Vbi pondero in particula. Subditos, eti virgulam diuidentem eam à particula, In diecensi sua: quia hic illi non coniungatur. Item, quia ita, in diecensi sua: at diecensi propriis dicitur Episcopi propria, quam subditorum. Deinde, quia ratio congruentia, quam adducit *Suarez.* potius fundere dicere, non referri ad Episcopum, quam ad subditos. Quia ad maiorem pacem, melioremque ordinem, potius spectat, ne Episcopus extra suam diecensem existens hac exercet: quam ne exercet in sibi subditos extra diecensem existentes. Si ergo dicimus non referri ad Episcopum, ne veritas tam ambiguous eius potestas limitetur, & corrigitur iura voluntariam iurisdictionem extra diecensem exerceri cedentia: similius dicendum est, non referri ad subditos: ne potestas Episcopi in suis subditos coactetur, & corrigitur iura, quia ad exercendam iurisdictionem voluntariam in subditos, non attendunt locum, in quo ipse Episcopus, vel subditus sunt, sed iurisdictionem in personas. Quare legitimus sensum corum verborum esse existimat: *Quoque sibi subditos, in diecensi.* Vt nullatenus iurisdictionem Episcopi limitet: sed tantum velint, ut Episcopus possit absoluere quoque sibi subditos, & quomodounque sibi subdantur: nempe, eti quia sunt ordinarii subdit, vptote qui ibi domiciliū habent: vel quia subdantur quoad solum penitentia forum: eo quod in sua diecensi inveniuntur rancum aduenia & peregrini. Quod est conforme is quæ *n. 9. diximus.*

¹⁸ Hinc deducitur, posse Episcopum praedicta facultere vti, eti tam ipse, quam subditus sunt extra diecensem. Constat ex dictis duplicitate preceps.

¹⁹ Quanta difficultas est! Quid in eo Tridentini decreto intelligatur per delictum occultum, nec deductum ad forum contentiolum. Quidam dicunt: occultum haresi, ac delictum occultum, quando ita occursunt, vt in iudicium deferrit nequeant. Ita *Anglo. Florib.* t. 1. vbi de confessione, q. 4. 2. diff. & *Gutierrez.* queſt. canon. l. 1. c. 13. n. 27. *Manuel.* addit. ad *bullam cruciatam.* q. 9. n. 69. fine. Quare dicunt *Gutierrez.* & *Manuel.* talia esse, quando per accidens occulta sunt: et quod nullus interfuit testis, & sola delinqentis confessione manifestari possunt Ecclesia. At verius est, quod multis circa diximus lib. 8. de matrim. disp.

iam functus est officio suo, delictu illud puniendo. Scandalum etiam publicum cessat punitione illa humiliterea letata a delinquenti. Perilam enim purgat dolichum, & satisfacit Reipub. ex illo offendit. Ex his constat solutio virtutique rationis contraria.

²⁰ Quinta difficultas est. An ab solutionem ab heresi censura posset Episcopus committere? Quidam negant posse etiam confessario ad id specialiter depurato. Quod Tridentinum in eo decreto dicendum constituit inter ceteros casus Papa referatos, & heresi: vt illos concedat Episcopo per se, aut per Vicarium ad id specialiter depurandum: haec autem per se, & non per Vicarium. At si hanc posset Vicario specialiter depurato committere, nullum effet dicendum. Item ex cap. v. finali, de off. deleg. vbi ministerium aliqui communium delegatum non posse decidatur. Ita tradunt *Gutierrez.* q. canon. lib. 1. c. 13. n. 29. *Suarez.* t. 4. in 3. p. disp. 30. sed. n. 9. & 1. *Petr. de Ledesma.* t. 1. sum. tract. 1. c. 6. p. 10. cond. disp. 6. dicens: hec hoc letet certum.

²¹ Atprobabilis censio posse committere ab solutionem ab heresi alicui specialiter ad eum heresi casum depurato. At non posset generaliter alicui committere vices suas ad absoluendum ab heresi. Quare id est dicendum constitutum in eo decreto inter heresim, & ceteros casus Papae referatos: vt horum abolutionem posset committere, seu committendo vices suas circa casum specialiter oblatum vel generaliter committendo vices suas alii quo ad hoc specialiter munus absoluendi ab his casibus. Nam utroque modo dicunt Vicarius ad hoc specialiter depositatus prout requirit Tridentinum in decreto. Et faceret etiam ipse *Suarez.* t. 4. in 3. p. disp. 30. sed. 2. n. 9. fin. & late probauit lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 17. At calum heresi non potest profectio modo delegare, sed solo priori. Duxit, quod clausa ea Tridentini limitatione posset Episcopus omnes casibus in eo decreto concessos delegare, sine generaliter, sine specialiter. Vt bene tradit *Suarez.* t. 5. in 3. p. disp. 41. sed. 2. n. 8. Hac enim est natura iurisdictionis, ex principio priuilegio competentis non per sona, sed dignitati, vel officio, qualis est haec, vt non possit delegare, sed ordinaria, ac delegari possit. Vt probauit lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 14. Vbi. 17. probauit. vlt. 3. finali, de off. deleg. quod contrarium fuderat videatur, intelligi, quando nudem ministerium committitur persona, & non dignitati in perpetuum. Dum ergo Tridentinum restituit ne facultas ab soluendo ab heresi occulta, quia non persona Episcopi conceditur, sed in perpetuum annexatur dignitati & officio, delegari possit vicario specialiter depurato: ea restituenda accipienda est, vt quād minimū fieri possit, non commune corripi. Atque promide cum intelligi possit de folio Vicario: alter deputato ad omnes heresi casus: non autem de ipsius alter deputato ad speciale oblatum heresi casum, & sic optimè saluetur differentia in Tridentino tradita, hic intellectus ligendus est. Et inde hanc sententiam tenuit *Nazar.* l. 1. confil. in virga edit. 11. de confil. confil. 1. q. vlt. n. 8. & lib. 5. in 1. edit. tit. de jen. excom. confil. 1. q. 2. & 3. in 2. v. 6. & 11. de pr. privilegiis, confil. 11. q. 2. & 3. *Cordoba.* in summa. q. 8. azor. t. 1. lib. 8. inst. moral. t. 10. q. 11. *Enriquez.* l. 6. dep. 1. 4. n. 7. in rect. & in comment. lit. o. *Emman.* s. 8. in sum. v. Episcopis. n. 37. *Verga.* t. 1. sum. a. 12. *Manuel.* in bull. Cruciat. q. 9. n. 79. fin. & addit. ad bullam. q. 9. n. 69. & in sum. t. 1. in 2. edit. 13. q. 5. & 9. reg. q. 1. q. 30. q. 41. Atque idem dicendum est de capitulo Sede vacante, & de aliis praelatis habentibus iurisdictionem quā Episcopalem, quos q. 4. & 5. diximus posse absoluere ab heresi. Et idem dicendum est de Archiepiscopo respectu diecensis suffraganei in calu, quo diximus. 6. posse cum absoluere ab heresi. Quia militat eadem prorsus ratio. Cum ea potest non persona, sed officio comparari in perpetuum. Et similiter competit officio Archiepiscopi vilitantis in perpetuum.

²² Potest autem hi omnes dupliciter casum heresi specialiter committere. Prior modo plenè informati de calu, & arbitrantur penitentiam, & onus absolvendo imponendum. Posterior modo, totum commit-

rum, inedit, noniori anni 1602. 1. p. tit. 11. deabsolutione Sacramentali, n. 13. Paramus de origine Inquisitionis, lib. 3. q. 9. m. 19. Molinato, q. de inflatio, lib. 6. 4. n. 8. Volumus de casibus Pontifici reformati, in 2. p. cap. 2. §. 8. super vers. Etiam praesertim quorumcunque facultatum, n. 2. Pbilatus de officio sacerdotis, to. 1. p. 2. l. 2. c. 5. paulo post principium. Et 1. 4. c. 2. p. 1. post primi ipsum. Et quamvis non omnes hi auctores loquuntur de casibus bullae Cœna, sed de sola heretice. At in omnibus casibus militat eadem ratio. Quia clausula bullæ Congregacionis facultatem a Concilio generali concessas, loquuntur de omnibus Cœna casibus. Arque ita de omnibus illis idem tenent felicianum, galinum, thaddioidem, & idem Philaretus utroque loco proxime allegant. Molinat.

²⁷ Posterior sententia iustinet eam faciliarem non esse renouocari: & tali polli hodie Episcopos absoluere ab heretice occulta, ac carceris calibus bullæ Cœna. Dicunt primo. Quia lex posterior generaliter & indistincte loquens, limitata est per specialem antiquorem, si expressis verbis illi non contradicit, quamvis in lege noua sit clausula. Non obstante lege contraria, qua non posuit cum hac sustinet per aliquam limitationem, vel distinctionem. (Vt multis citatis probauit lib. 2. de matrim. dupl. 14. num. 6.) Et hoc, vt iustum correcione virent. Cum ergo clausula bullæ Cœna referatas eorum casum abstolucionem, renouocari que facultates absoluendi prius concessas, possit intelligi per aliquam limitationem, vt non contradicat legi priori Tridentini: nempe in eligendo renouocari facultates, & quæ concedunt absolucionem eorum casum, quid publici sunt, sic intelligenda est. Nec obstat dicim prædicta Cœna clausula: Etiam casus in genere, vel inspeciem predicationis facultatione conceduntur. Quia adhuc potest intelligi de calibus bullæ Cœna non occulsi, sine concedantur in genere, due in specie. Arque in summa manebit decretu Tridentini, quod eos casus non concedit quando publici sunt, sed tantum, quando occulti. Et confirmari potest intellectus hic ex motu proprio Sixti V. vbi eocausa facultates absoluendi à calibus ibi contentis inique susceptionis ordinum concilium Episcopis per Tridentum subdit hæc verba: Etiam si crimen penitus occulti fuerit. Quasi insinuam renouocationem facultatum generalem non extendi ad casus occultos, scilicet tantum expreßi sibi de concilii à Tridentino facultationis casu renouocationem esse. Ergo fortiori renouatio bullæ Cœna generalis facultatu à Concilio generali concilium, non facta mentione Tridentini, nec casum occulorum, ad hos non erit trahenda. Secundò, quia est unum tempus, quando ea clausula in bullæ Cœna tam generaliter continebatur, dicendum esset renouatio hanc Tridentini facultatem. At iam à tempore Sixti V. videtur contrarium dicendum, quod clausulum non additum, relatinem prioris verba: Nisi in eis etiam casu presentibus litteris exprefsi comprehendantur. At clare Tridentinum in predicta facultate comprehendit, etiam casus, dum hereticum exprimit, in qua concedenda est multo maior difficultas, quam in aliis. Alioquin in id apertum absurdum incidemus, vt dicendum esset, eam facultatem non renouari quoad heresim, bene tamè quoad alios Cœna casus. Et confirmatur, quia ratione huius clausula non confitetur renouatio facultas bullæ Cruciate concedens cuiuslibet confessori posse absoluere semel in vita, & semel in mortis articulo, à calibus bullæ Cœna. Ergo id à fortiori censendum est de concessione facta per Tridentinum tam manuò consilio Episcopis. Tertiò, quia authentice non confitetur de ea Pontificis declaratione, & cum res adeo gravis sit id Tridentini decreto renouare, & iam diu scientibus Pontificibus nouas bullas Cœna dentibus contorta, id profecto amplius, vel in eadem bullæ Cœna nouè edita, vel in aliquo motu proprio authentice declararent. Quid tantum absit, vt recerint, quin potius à tempore Sixti V. addita est clausula fere aperte contraria Pontificum intentionem declarans. Cum tamè Sextus V. volès in motu proprio nuper citato, & in alio de absolis, prædictam Tridentinum renouare facultatem, id expressis verbis dixerit. Et confirmatur,

CAPUT XII.

De facultate Inquisitorum absoluendi ab heretice ac confessorum virtute bullæ aut iubile.

S V M M A R I V M.

An Inquisitores possint absoluere in foro solo conscientis ab heresim, & ea potest in tribunali, & in singulari. Referunt quedam sententia, n. 1. & 2. Exponitur sententia: Authoris circa virtutem, n. 3. & 4. An id possit Inquisitor nondum sacerdos esse item n. 4. An possint Inquisitores delegare hanc facultatem confessorum 5. An possint delegare facultatem absoluendi in foro externo. 6. An hereticus absoluens in foro conscientia ab Episcopo, inquisitoribus, & Pontifice, euadat penit. si acc. in art. 7. An absoluere hereticus quecumque habens propositum impensa, valida sit quam confusam, si sit communiqueretur n. 8. Quid, si vero falsa sit & conuersus, sed heres aliquis sacrauit n. 9. Ab virtute bullæ aut iubile concedensis omnes causis bullæ Cœna, nec expri-

exprimenti heresim, possit hereticus absoluere n. 10. Quid de factoribus, retributoribus, defensionibus, & ceteris, remittit, legentibus, imprimentibus eorum libris? Refertur quodam sententia, n. 1. Sententia d'Asserius, n. 11. Anjubis concilione generali causum p. 1. de reformatorum venientibus causa, cunctis n. 12.

N On dubitatur de facultate Inquisitorum absoluendi ab heretice in vitroque foro, causa cognita. Quia manifestum est eos illam habere. At de facultate apologetici in solo conscientie foro, est difficultas, quando hereticus est occulus, nec coram ipsius delictis, sed secretè confitebitur, ut illi suum hereticius aliqui tenuint posse. Inquisitores absoluere in foro conscientie. Et potest probari ex confirmatione Clementis VIII. Inscitum, ver. Vobis etiam, quæ refert Peña in directorio Inquisitorum, in fine, inter bullis Apostolicis pro officio Inquisitoris, vt haec potestas concedatur Inquisitoribus, & coram Communitatis precepienti tamen hereticis abrogatione, id est, vt hereticis prouocari fore, vt in posterum ab huminodi hereticis abstinerat. Que confirmatione expelle in foro conscientie, vide ut loquitur. Nam ad absoluendum in foro externo, non est opus, vt hereticus occulsi sit, nec ad forum exterrum delatus. Quod pertinet ad confirmationem, vt inquisitoribus integrum sit ut in facultate. Arque ita eam confirmationem intelligit Campegius addit. ad 3. 1. Zanchini de heret. ver. Cum iuste, & cum refert & sequens Manelli in bullæ cruciata, 8. 9. n. 7. fin. Ideo non relata habet confirmatione Toledo lib. 4. Summa, c. 4. n. 5. Gutierrez, quæst canon lib. 1. 13. n. 7. Paramus tractati de origine Inquisitionis, lib. 3. q. 9. m. 19. & 8. ann. 2. 2. q. 11. 4. 4. dub. 2. p. 2. argumentum contra 2. condit. ver. 1. reterea adserendum. Enriquez lib. 6. de penit. 6. 7. n. 2. fin. Grafius p. 1. decit lib. 6. 7. n. 5. Idem supponere videtur Simancas de Carbol. infit. 11. 3. n. 5. vbi tantum dubitatur, an inquisitores possint confessori delegare facultatem absoluendi hereticorum occulorum, qui supponuntur inquisitores possint. Et supponere etiam videntur idem Simancas ibid. 1. Gutierrez, quæst canon lib. 1. c. 1. n. 59. Azor. 10. 1. lib. 8. infit. moral. 19. q. 5. vbi sinuntur constitutum in mortis articulo posse absoluiri à quilibet sacerdote, si non fit accessus ad Episcopum aut Inquisitorem. Idem videtur tenere Eymericus in directorio Inquisitorum, p. 3. p. 61. vbi atque hereticum omnino occulatum esse ab Inquisitore absoluendum fecerit, nec iudiciale confessionem recipiendam esse. Dico autem hoc videri teneret. Quia hoc ex eius verbis non constat. Nam de hereticis pure mentali videtur loqui, foris can opinionem sequens iuri peritonum multorum, qui excommunicatione incurreret et docet. (Vt retulit c. 1. n. 1.)

Quidam ictum ex his Doctrinibus dicunt hanc facultatem non est neci cuiuslibet Inquisitori, sed toto confitetur. Quia Inq. sicorum iuris dicto non in quilibet inquisitore, sed in i. t. o. confitetur. Et potest probari ex confirmatione Clementis VIII. non cum quilibet inquisitore loquitur, dicens, Vobis, ut Enriquez lib. 6. de penit. 6. 7. n. 3. in commento littera T. & Vinalius candelabro sacram. n. 11. Simancas in Enchiridion, ann. 1601. 1. p. 11. de abf. sacram. Inquisitio absoluere abf. sicut locutorum confitetur, at proximè est in oppositum. Et aperte loquitur de abf. in foro conscientie. At falso all. gatur simancas: mil enim dicit.

At facetus multos esse Doctores astrentes hanc facultatem habere in Inquisitorum, & ideo auctoritate compellunt cogere dicere id est probable. At multo probabilis nihil est non posse. Qui cum indicet in solo foro externo constitutum sit, vt optimè docet Eymericus in directorio Inquisitorum, p. 3. p. 59. non videtur hanc potest ac pro solo confitebitur. Nec appetit Pontificis Aliqua conscientia hoc in tribunali. Quia ea abolutio est pro vitroque foro. Et hoc approbat videtur Basen. 1. allegata. Et ratio est, quia Clement. 1. de heret. dicitur, Inquisitores posse vices suas delegare. Et reddit rationem Meno. huius de arbit. 1. q. 5. n. 41. Quia hinc delegari ad vindicari in causa.

Sed an hereticus absoluens in foro conscientie ab Episcopo,

rum ex eius tenore col. i. i. potest. Et ego ad inquisitoribus, remittit, legentibus, imprimentibus eorum libris? Refertur quodam sententia, n. 1. Sententia d'Asserius, n. 11. Anjubis concilione generali causum p. 1. de reformatorum venientibus causa, cunctis n. 12.

Quod si sequitur priorem opinionem dicentem hanc facultatem inquisitoribus competere, exstimo prohibuisse esse eam competere enibet Inquisitori. Dicor, quia prædicta confirmatione Clementis VIII. non folis Inquisitoribus, sed eorum quoque commilitanis eam facultatem concedit. At commilitani nullum habent consistorium, sed in quolibet dictu viri unius est consistorium. Non ergo foli consistorio, sed quilibet Inquisitori volunt Pontificis hanc facultatem concedere. Alias plus concederet commilitari. Demide, quia haec est natura fori conscientie, vt secrete & absque tribus in eo permitta exercenda sit. Non ergo hereticus occulsi in foro conscientie absoluendum, cogendus est tunc confitetur se presentare. Et vel maxime, quod ea facultas concepsit videatur in fauorem antimarii, ne hereticus occulatus hinc redientes remedii faciliter deficiat. Quippe difficultum remedium est, crimen suum occulatum coram foro tribunaliter derigere. Et hinc tentent faciunt Gutierrez & Grajales, allegatis, dom in Ingolatria agunt, hunc hereticum lecteto fallitum Inquisitorum, & ab eo absoluendum. Et Vinalius lib. 2. fin. reterea, ut proximè sit habere. Et eadem sententia recente credo in quilibet de hereticis excommunicatione Sicut est præcedit, 3. dixi de Episcopo. Quod haec facultas non concedatur Inquisitorio in fine ad confessionem sacramentalem, nec tantum quid annexum ordinis, sed officio.

Rufus, etenim eadem opinione est dubium, an Inquisitores possint delegare hanc facultatem absoluendi hereticorum in foro conscientie. Enriquez n. 2. allegatur, an totum Inquisitorum consistorium posse, nisi erit a superto Inquisitore interdictum sit, non autem quemlibet inquisitorum posse. Sitat similiter sit, non quemlibet Inquisitorum posse ab solibet, sed toto consistorium. At Simancas de Carbol. infit. 1. 3. n. 5. vbi tantum dubitatur, an inquisitores possint facultatem delegare. Et Camp. n. 1. allegatur, an eos non posse. Dicunt autem, quia constitutio Clem. VII. in causa s. I. fol. 1. n. 1. fol. 1. n. 2. fol. 1. n. 3. fol. 1. n. 4. fol. 1. n. 5. fol. 1. n. 6. fol. 1. n. 7. fol. 1. n. 8. fol. 1. n. 9. fol. 1. n. 10. fol. 1. n. 11. fol. 1. n. 12. fol. 1. n. 13. fol. 1. n. 14. fol. 1. n. 15. fol. 1. n. 16. fol. 1. n. 17. fol. 1. n. 18. fol. 1. n. 19. fol. 1. n. 20. fol. 1. n. 21. fol. 1. n. 22. fol. 1. n. 23. fol. 1. n. 24. fol. 1. n. 25. fol. 1. n. 26. fol. 1. n. 27. fol. 1. n. 28. fol. 1. n. 29. fol. 1. n. 30. fol. 1. n. 31. fol. 1. n. 32. fol. 1. n. 33. fol. 1. n. 34. fol. 1. n. 35. fol. 1. n. 36. fol. 1. n. 37. fol. 1. n. 38. fol. 1. n. 39. fol. 1. n. 40. fol. 1. n. 41. fol. 1. n. 42. fol. 1. n. 43. fol. 1. n. 44. fol. 1. n. 45. fol. 1. n. 46. fol. 1. n. 47. fol. 1. n. 48. fol. 1. n. 49. fol. 1. n. 50. fol. 1. n. 51. fol. 1. n. 52. fol. 1. n. 53. fol. 1. n. 54. fol. 1. n. 55. fol. 1. n. 56. fol. 1. n. 57. fol. 1. n. 58. fol. 1. n. 59. fol. 1. n. 60. fol. 1. n. 61. fol. 1. n. 62. fol. 1. n. 63. fol. 1. n. 64. fol. 1. n. 65. fol. 1. n. 66. fol. 1. n. 67. fol. 1. n. 68. fol. 1. n. 69. fol. 1. n. 70. fol. 1. n. 71. fol. 1. n. 72. fol. 1. n. 73. fol. 1. n. 74. fol. 1. n. 75. fol. 1. n. 76. fol. 1. n. 77. fol. 1. n. 78. fol. 1. n. 79. fol. 1. n. 80. fol. 1. n. 81. fol. 1. n. 82. fol. 1. n. 83. fol. 1. n. 84. fol. 1. n. 85. fol. 1. n. 86. fol. 1. n. 87. fol. 1. n. 88. fol. 1. n. 89. fol. 1. n. 90. fol. 1. n. 91. fol. 1. n. 92. fol. 1. n. 93. fol. 1. n. 94. fol. 1. n. 95. fol. 1. n. 96. fol. 1. n. 97. fol. 1. n. 98. fol. 1. n. 99. fol. 1. n. 100. fol. 1. n. 101. fol. 1. n. 102. fol. 1. n. 103. fol. 1. n. 104. fol. 1. n. 105. fol. 1. n. 106. fol. 1. n. 107. fol. 1. n. 108. fol. 1. n. 109. fol. 1. n. 110. fol. 1. n. 111. fol. 1. n. 112. fol. 1. n. 113. fol. 1. n. 114. fol. 1. n. 115. fol. 1. n. 116. fol. 1. n. 117. fol. 1. n. 118. fol. 1. n. 119. fol. 1. n. 120. fol. 1. n. 121. fol. 1. n. 122. fol. 1. n. 123. fol. 1. n. 124. fol. 1. n. 125. fol. 1. n. 126. fol. 1. n. 127. fol. 1. n. 128. fol. 1. n. 129. fol. 1. n. 130. fol. 1. n. 131. fol. 1. n. 132. fol. 1. n. 133. fol. 1. n. 134. fol. 1. n. 135. fol. 1. n. 136. fol. 1. n. 137. fol. 1. n. 138. fol. 1. n. 139. fol. 1. n. 140. fol. 1. n. 141. fol. 1. n. 142. fol. 1. n. 143. fol. 1. n. 144. fol. 1. n. 145. fol. 1. n. 146. fol. 1. n. 147. fol. 1. n. 148. fol. 1. n. 149. fol. 1. n. 150. fol. 1. n. 151. fol. 1. n. 152. fol. 1. n. 153. fol. 1. n. 154. fol. 1. n. 155. fol. 1. n. 156. fol. 1. n. 157. fol. 1. n. 158. fol. 1. n. 159. fol. 1. n. 160. fol. 1. n. 161. fol. 1. n. 162. fol. 1. n. 163. fol. 1. n. 164. fol. 1. n. 165. fol. 1. n. 166. fol. 1. n. 167. fol. 1. n. 168. fol. 1. n. 169. fol. 1. n. 170. fol. 1. n. 171. fol. 1. n. 172. fol. 1. n. 173. fol. 1. n. 174. fol. 1. n. 175. fol. 1. n. 176. fol. 1. n. 177. fol. 1. n. 178. fol. 1. n. 179. fol. 1. n. 180. fol. 1. n. 181. fol. 1. n. 182. fol. 1. n. 183. fol. 1. n. 184. fol. 1. n. 185. fol. 1. n. 186. fol. 1. n. 187. fol. 1. n. 188. fol. 1. n. 189. fol. 1. n. 190. fol. 1. n. 191. fol. 1. n. 192. fol. 1. n. 193. fol. 1. n. 194. fol. 1. n. 195. fol. 1. n. 196. fol. 1. n. 197. fol. 1. n. 198. fol. 1. n. 199. fol. 1. n. 200. fol. 1. n. 201. fol. 1. n. 202. fol. 1. n. 203. fol. 1. n. 204. fol. 1. n. 205. fol. 1. n. 206. fol. 1. n. 207. fol. 1. n. 208. fol. 1. n. 209. fol. 1. n. 210. fol. 1. n. 211. fol. 1. n. 212. fol. 1. n. 213. fol. 1. n. 214. fol. 1. n. 215. fol. 1. n. 216. fol. 1. n. 217. fol. 1. n. 218. fol. 1. n. 219. fol. 1. n. 220. fol. 1. n. 221. fol. 1. n. 222. fol. 1. n. 223. fol. 1. n. 224. fol. 1. n. 225. fol. 1. n. 226. fol. 1. n. 227. fol. 1. n. 228. fol. 1. n. 229. fol. 1. n. 230. fol. 1. n. 231. fol. 1. n. 232. fol. 1. n. 233. fol. 1. n. 234. fol. 1. n. 235. fol. 1. n. 236. fol. 1. n. 237. fol. 1. n. 238. fol. 1. n. 239. fol. 1. n. 240. fol. 1. n. 241. fol. 1. n. 242. fol. 1. n. 243. fol. 1. n. 244. fol. 1. n. 245. fol. 1. n. 246. fol. 1. n. 247. fol. 1. n. 248. fol. 1. n. 249. fol. 1. n. 250. fol. 1. n. 251. fol. 1. n. 252. fol. 1. n. 253. fol. 1. n. 254. fol. 1. n. 255. fol. 1. n. 256. fol. 1. n. 257. fol. 1. n. 258. fol. 1. n. 259. fol. 1. n. 260. fol. 1. n. 261. fol. 1. n. 262. fol. 1. n. 263. fol. 1. n. 264. fol. 1. n. 265. fol. 1. n. 266. fol. 1. n. 267. fol. 1. n. 268. fol. 1. n. 269. fol. 1. n. 270. fol. 1. n. 271. fol. 1. n. 272. fol. 1. n. 273. fol. 1. n. 274. fol. 1. n. 275. fol. 1. n. 276. fol. 1. n. 277. fol. 1. n. 278. fol. 1. n. 279. fol. 1. n. 280. fol. 1. n. 281. fol. 1. n. 282. fol. 1. n. 283. fol. 1. n. 284. fol. 1. n. 285. fol. 1. n. 286. fol. 1. n. 287. fol. 1. n. 288. fol. 1. n. 289. fol. 1. n. 290. fol. 1. n. 291. fol. 1. n. 292. fol. 1. n. 293. fol. 1. n. 294. fol. 1. n. 295. fol. 1. n. 296. fol. 1. n. 297. fol. 1. n. 298. fol. 1. n. 299. fol. 1. n. 300. fol. 1. n. 301. fol. 1. n. 302. fol. 1. n. 303. fol. 1. n. 304. fol. 1. n. 305. fol. 1. n. 306. fol. 1. n. 307. fol. 1. n. 308. fol. 1. n. 309. fol. 1. n. 310. fol. 1. n. 311. fol. 1. n. 312. fol. 1. n. 313. fol. 1. n. 314. fol. 1. n. 315. fol. 1. n. 316. fol. 1. n. 317. fol. 1. n. 318. fol. 1. n. 319. fol. 1. n. 320. fol. 1. n. 321. fol. 1. n. 322. fol. 1. n. 323. fol. 1. n. 324. fol. 1. n. 325. fol. 1. n. 326. fol. 1. n. 327. fol. 1. n. 328. fol. 1. n. 329. fol. 1. n. 330. fol. 1. n. 331. fol. 1. n. 332. fol. 1. n. 333. fol. 1. n. 334. fol. 1. n. 335. fol. 1. n. 336. fol. 1. n. 337. fol. 1. n. 338. fol. 1. n. 339. fol. 1. n. 340. fol. 1. n. 341. fol. 1. n. 342. fol. 1. n. 343. fol. 1. n. 344. fol. 1. n. 345. fol. 1. n. 346. fol. 1. n. 347. fol. 1. n. 348. fol. 1. n. 349. fol. 1. n. 350. fol. 1. n. 351. fol. 1. n. 352. fol. 1. n. 353. fol. 1. n. 354. fol. 1. n. 355. fol. 1. n. 356. fol. 1. n. 357. fol. 1. n. 358. fol. 1. n. 359. fol. 1. n. 360. fol. 1. n. 361. fol. 1. n. 362. fol. 1. n. 363. fol. 1. n. 364. fol. 1. n. 365. fol. 1. n. 366. fol. 1. n. 367. fol. 1. n. 368. fol. 1. n. 369. fol. 1. n. 370. fol. 1. n. 371. fol. 1. n. 372. fol. 1. n. 373. fol. 1. n. 374. fol. 1. n. 375. fol. 1. n. 376. fol. 1. n. 377. fol. 1. n. 378. fol. 1. n. 379. fol. 1. n. 380. fol. 1. n. 381. fol. 1. n. 382. fol. 1. n. 383. fol. 1. n. 384. fol. 1. n. 385. fol. 1. n. 386. fol. 1. n. 387. fol. 1. n. 388. fol. 1. n. 389. fol. 1. n. 390. fol. 1. n. 391. fol. 1. n. 392. fol. 1. n. 393. fol. 1. n. 394. fol. 1. n. 395. fol. 1. n. 396. fol. 1. n. 397. fol. 1. n. 398. fol. 1. n. 399. fol. 1. n. 400. fol. 1. n. 401. fol. 1. n. 402. fol. 1. n. 403. fol. 1. n. 404. fol. 1. n. 405. fol. 1. n. 406. fol. 1. n. 407. fol. 1. n. 408. fol. 1. n. 409. fol. 1. n. 410. fol. 1. n. 411. fol. 1. n. 412. fol. 1. n. 413. fol. 1. n. 414. fol. 1. n. 415. fol. 1. n. 416. fol. 1. n. 417. fol. 1. n. 418. fol. 1. n. 419. fol. 1. n. 420. fol. 1. n. 421. fol. 1. n. 422. fol. 1. n. 423. fol. 1. n. 424. fol. 1. n. 425. fol. 1. n. 426. fol. 1. n. 427. fol. 1. n. 428. fol. 1. n. 429. fol. 1. n. 430. fol. 1. n. 431. fol. 1. n. 432. fol. 1. n. 433. fol. 1. n. 434. fol. 1. n. 435. fol. 1. n. 436. fol. 1. n. 437. fol. 1. n. 438. fol. 1. n. 439. fol. 1. n. 440. fol. 1. n. 441. fol. 1. n. 442. fol. 1. n. 443. fol. 1. n. 444. fol. 1. n. 445. fol. 1. n. 446. fol. 1. n. 447. fol. 1. n. 448. fol. 1. n. 449. fol. 1. n. 450. fol. 1. n. 451. fol. 1. n. 452. fol. 1. n. 453. fol. 1. n. 454. fol. 1. n. 455. fol. 1. n. 456. fol. 1. n. 457. fol. 1. n. 458. fol. 1. n. 459. fol. 1. n. 460. fol. 1. n. 461. fol. 1. n. 462. fol. 1. n. 463. fol. 1. n. 464. fol. 1. n. 465. fol. 1. n. 466. fol. 1. n. 467. fol. 1. n. 468. fol. 1. n. 469. fol. 1. n. 470. fol. 1. n. 471. fol. 1. n. 472. fol. 1. n. 473. fol. 1. n. 474. fol. 1. n. 475. fol. 1. n. 476. fol. 1. n. 477. fol. 1. n. 478. fol. 1. n. 479. fol. 1. n. 480. fol. 1. n. 481. fol. 1. n. 482. fol. 1. n. 483. fol. 1. n. 484. fol. 1. n. 485. fol. 1. n. 486. fol. 1. n. 487. fol. 1. n. 488. fol. 1. n. 489. fol. 1. n. 490. fol. 1. n. 491. fol. 1. n. 492. fol. 1. n. 493. fol. 1. n. 494. fol. 1. n. 495. fol. 1. n. 496. fol. 1. n. 497. fol. 1. n. 498. fol. 1. n. 499. fol. 1. n. 500. fol. 1. n. 501. fol. 1. n. 502. fol. 1. n. 503. fol. 1. n. 504. fol. 1. n. 505. fol. 1. n. 506. fol. 1. n. 507. fol. 1. n. 508. fol. 1. n. 509. fol. 1. n. 510. fol. 1. n. 511. fol. 1. n. 512. fol. 1. n. 513. fol. 1. n. 514. fol. 1. n. 515. fol. 1. n. 516. fol. 1. n. 517. fol. 1. n. 518. fol. 1. n. 519. fol. 1. n. 520. fol. 1. n. 521. fol. 1. n. 522. fol. 1. n. 523. fol. 1. n. 524. fol. 1. n. 525. fol. 1. n. 526. fol. 1. n. 527. fol. 1. n. 528. fol. 1. n. 529. fol. 1. n. 530. fol. 1. n. 531. fol. 1. n. 532. fol. 1. n. 533. fol. 1. n. 534. fol. 1. n. 535. fol. 1. n. 536. fol. 1. n. 537. fol. 1. n. 538. fol. 1. n. 539. fol. 1. n. 540. fol. 1. n. 541. fol. 1. n. 542. fol. 1. n. 543. fol. 1. n. 544. fol. 1. n. 545. fol. 1. n. 546. fol. 1. n. 547. fol. 1. n

doctissimos. Et addit. ad bullam cruciat. §. 9. n. 4. verf. Acerca del misino. Corradus in suis responsionibus, to. 1. q. 12. vers. Respondebat in articulo mortis. Vega 1. tom. Summa, c. 6. cap. 16. statim in principio. Et clare videtur tenere Enriques lib. 6. de penit. c. 11. n. 4. in commento, litera V. in fine, & n. 6. & 8. & c. 12. n. 1. ad finem. Nec tantum loquuntur hi DD. de peccatis reteruatis, sed de censuris referuntur. Ita expresse Nauar. Enriques. c. 10. 6. Suarez, Manuel in addit. ad bullam, Vega, Petrus de Leofima, Emmanuel S. alegatis. Et quoniam censuras non exprimerent, de illis silenti necessario intelligendi. Quia causas Ponifici ratione censura referuntur. Et quia decreta Tridentini, cui innotintur, de censuris loquitur. Hec diximus, quia Zambrano de causis articuli mortis, c. 4. dub. 4. n. 6. ait neminem tenere hanc sententiam de censuris, sed de peccatis. Ut optimè docet Suarez d. scilicet 4. n. 2. latius multis citatis Zambrano d. predict. 1. a. n. 1. v. que ad 4.

2 Atque idem dicendum est, si probabile incidenti in amentum periculum adit. Ut bene ait Zambrano co predicto V. fine. Tum quia cum quis factus amens confiteretur, periculum amentum est quasi periculum mortis. Tum etiam quia ex periculo diuum cōfessionis preceptum obligat. Ut optimè ait Metina C. de penitent. tract. de confessione, quæst. de tempore quo confiteri oportet, cap. 1. vbi bene hoc ait, sive dementia sive perpetua, sive diuturna. 3 Duplici autem limitate recipiendum est, aquipari articulam & periculum mortis. Prior est, cum mortis periculum prope est, & velut in fieri: sicut quando diuturnum mortis diffidant est ferè certum, in quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem legitimam absoluendi. Quod tunc cesset necessitas, que huic confessionis causa fuit. Ita Couar. 4. decret. 1. p. 8. n. 11. 8. fine. Corduba Summa, c. 2. p. 2. dub. 4. Zambrano d. predicta. 1. n. 8. Posterior est, ut mortaliter cœptis ab solvendis in id periculum incidere debat. Ut si necessitas illi ex ea causa virginis navigationem periculosa, aut præsum agredit. Quando enim propria sponte aggreditur, non dicitur constitutum motis periculo, sed ipse vult se constituisse. Ita Corduba videtur.

4 Hinc non approbo, quod dicit Emmanuel S. a Summa, v. Absoluto, n. 4. nempe, damnatos ad tritemus esse in hoc periculo. Quia id periculum non est proximum. Et si aliquando contingat, faceret in tritembus ite solet periclitatum confessiones excepturus. Arque sepius tritemes ad portum accedunt, in quo facerdotum est copia. Nec etiam approbo, quod ait Sylvester V. Absoluto, 1. 8. 10. nimis, posse quæcumque prægnantes ab solvendo omnibus referuntur: vix quæ in mortalib[us] mortis periculo constituta sunt. Quippe non est verum, nisi quando difficiles patens soleb[us] habere. Ut cum aliis explicavit idem Sylvester V. Interdictum, 5. q. 7. p. 4. Couar. c. Almavater, 2. p. 8. 3. n. 2. vel in euenti quem n. 1. explicavit.

5 In hoc ergo articulo, sive periculo mortis, potest quisvis faceret quantumvis irregularis, degradatus, excommunicatus, hereticus sit, celesante periculo perterritus, absoluere ab omnibus peccatis & censuris. Quod multis citatis tener Zambrano contra alios, quos ibi refert, de causis articuli mortis, c. 4. dub. 4. n. 20.

6 Sed circa hæc primi difficultas est. An hæc concessio locum habeat, vt possit quisvis faceret simplex in hoc articulo, sive mortis periculo absoluere à quib[us] censuris referuntur, etiam ad proprios faceret, seu alios & censuris approbat, semper superior, cui casus illi referuntur. Quidam aliam dicit. Dicunt autem, quia Trident. sess. 14. de Sacram. penitent. c. 7. ad finem, absolute & indistincte dicitiones faceret ea potest gaudere in eo articulo. Ac proinde videatur omnibus illis pati iudicacionem articuli, vel periculi mortis, non est recursus ad Pontificem, sed ad eundem Episcopum, si eius copia adit, vel possit quæcumque censuram expeditus absoluere, non constat. Quidam enim Episcopum necessario ad eundem existimat. Quia quamvis eius ordinario non concedatur Episcopo horum absolucionis, ut in hac necessitate, in qua Ponificis non est copia, conceditur vixque. Ut in percussione clerici

clericis Papa referuata id deciditur, c. 6. de sent. excomm. At eadem videatur ratio de aliis causis Papa referuatis. Et ita docent Corduba Summa, q. 18. punto 2. dicto 1. Zambrano de causis articuli mortis, c. 4. dub. 4. n. 14. vbi addit. isto censuris in eam Pontifici referuatum sit regularis, nec per suæ religionis privilegia possit ab illo absoluiri, & sit in mortis periculo, neadū Ponificis copia, b[ea]tissimam generalis f[ac]t[us] religiosis, vel provincialis, hos posse ab soluere, & non praetulam inferniorem. Quod colligit ex abbate Monachi, n. 3. de sentent. excomm. As melius Suarez 4. roman. 3. p. dub. 3. n. 4. art. specialiter c[on]siderat in percussione clericis, vbi in mortis articulo, si Pontifex adit nequeat, bene tamen Episcopus, hic adaxit. Quare cum in aliis causis id cautum non sit, sit in aliis non esse scilicet in articulo mortis adit Episcopum. Idem etiam optimè docet Molina, tom. 4. de iustitia, disp. 6. n. 2. Quia ob referuatum Ponifici factum nullum ius acquisitum Episcopus, & in mortis articulo omnis referuatio celata, quando ad referuandum non est recursus. Sum ergo nunc quales Episcopos, & parochos, & quoniam confessarii expediti. Atque Enriques lib. 6. de penitent. c. 1. n. 5. in commento, lit. D. tenet hoc in articulo mortis: quoniam in textu contrarium dicuntur in periculo. Sed nullum discrimen rationem inuenio, &ideo in vitroquidem dicendum est. Hoc tamen intelligitur, quando calus Ponifici referuatus non esset occursus. Si enim occultus est, cum iure ordinario possit Episcopus ab illo absoluere virtute Tridentini, si v[er]o totu[m] c. 11. explicuit, ut Episcopus aequaliter, had illum esse recursus. Vixit ille, cui est referuatus casus. Arque ita bene Molina acid intellexi, quando Episcopus nequit extra omnia articula absoluere.

10 Non tamen poterit simplex faceret absoluere à referuatis, si ad ipsa parochi, vel aliis faceret expeditus ab Episcopo ad iudicandas confessiones. Quia cetera necessitas, & approbatus ad audiendas confessiones est absoluere & simpliciter confessari ab Ecclesia designatus, licet impeditus sit quoad referuata. Ego illi potius est facienda confessio, quanam simpliciter faceret, qui confessarius approbatus ab Ecclesia minime est. Et humilietur dicendum est, non posse simpliciter faceret, si adit faceret, qui in alia dicenti parochi, aut approbarat ad audiendas confessiones, ita non tamen in illa. Quia erit hi respectu huius dicti ceteri si simplex faceret, est talis ceteri approbatus. Atque proinde potius ius haberet, quanam faceret omnino simplex libi approbat. Erat ita utrumque docent Suarez, tom. 4. in p. 3. p. disp. 26. scilicet 4. n. 4. & tom. 5. p. disp. 22. scilicet 1. n. 62. Hugo de censuris, tabula 1. c. 4. 5. n. 2. Barthol. de Leofima, dub. 2. de confess. colum. 5. Valentia 4. to. disp. 7. q. 10. punt. 2. col. 6. Molina referente sic declarat. Gregorius XII. 1. de iustitia, disp. 6. in 2. 6. 20. m. 1. lib. 8. in iust. moral. c. 19. q. 5. Vinaldius Candelabro Sac. in penitentia edit. 1. part. vbi de absolutione, p. 62. Rutil. Bensonius tractat de fuga, lib. 1. disp. 1. q. 6. immediate ante nclus. Quare absolucionis altera p[ro]posita in eomortis acto erit defectu iurisdictionis irrita. Ut bene ait Zambrano codem dub. 4. n. 20.

11 Ideam autem est non adesse legitimam confessariam, & adesse, sed nolle, vel non posse audire confessionem existentis in eo articulo. Quia in vitroquo casu militat necessitas, ac verum est non dari confessori copiam. Ut bene Zambrano ex omnium mente & declaratione Cardinalem tradit in dubio 4. n. 24. Qui etiam bene dicitur u. 13. cum Enriques lib. 6. de penitent. c. 11. n. 3. non debet faceret semiplicem nimis scrupulorum esse in hacre, sed in dubio, an opportunè advenient faceret expeditus, debet absoluere. Ne periculo infirmam exponat.

Sedan in causis referuatis Pontifici, quando ratione articuli, vel periculi mortis, non est recursus ad Pontificem, fit audeundus Episcopus, si eius copia adit, vel possit

quæcumque confessari expeditus absoluere, non constat. Quidam enim Episcopum necessario ad eundem existimat. Quia quamvis eius ordinario non concedatur Episcopo horum absolucionis, ut in hac necessitate, in qua Ponificis non est copia, conceditur vixque. Atque illud est velut primulegium, quod nullus legi tenetur. At

Summa lib. San. 1. Part. I.

contrarium credo, cum Nauar. Summa Latina, c. 27. n. 9. v. 6. v[er]o. Ad quartam: & Hispana cap. 8. addit. ad 1. 8. cap. 7. v. 6. Aliqua[nta] & Corduba Summa, q. 18. punt. 2. dict. 1. Non quia hic tenetur vi privilegio alterius. Sed quia tunc itallum referuas peccatum, noui stabilitate, sed datione necessitatis. Quæ præsente faceret potest ex privilegio ab soluere cellat. Arque in simili calidem probauit lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 8.

Cenit autem, à quibus quilibet sacerdos in articulo 12 mortis potest ab soluere, iuxta Trident. sess. 14. v. 7. de penit. sunt ex lege, quæ sacramentis ab agro recipiens, & Ecclesiastice ex lege uitia obstant. Quales sunt excommunicatio, interdictum personale, suspensio à sacramentorum predictorum receptione, & Ecclesiastica corporula. Non autem irregularitas, suspensio ab ordine, officio, vel beneficio. Quia licet non sit restitutus Tridentinianus, at ratio ab ipso reddita ibi, ne hac occasione aliquis periret, aperte designat licet undam. Ita optimè docet Zambrano d. c. 4. dub. 4. n. 17. Quamvis minus bene Hugo de censuris l'ape referat 13. p. 2. v. 7. Nisi in mortis articulo, s. i. n. 1. v[er]o. Que regula, minus bene sit potest tunc quemlibet sacerdotem ab omnibus censuris ab soluere. Quare si ager defecit fane[m] censuris ab soluere nequeat, debet à predictis censuris ab soluere, ut reliqua facienda tanta recipere possit, ac in loco facio sepeliri, ita Nauar. Summa, c. 17. n. 170. v[er]o. 6. Hugo de censuris 5. n. 1. v[er]o. 7. & censuris, tabula 1. c. 4. 5. v[er]o. 4. & 5. Zambrano eadem dub. 4. n. 18. Sicut et tom. 5. n. 3. p. disp. 7. scilicet 7. n. 6.

Quod si faceret non adit: esti multo probabilius 13 existimare nullam aliam posse ab excommunicatione ab soluere cetero articulo. Quod tunc multi, quos referunt ac sequuntur Suarez, optimè id probant eadem scilicet 7. n. 6. & dupl. 1. scilicet & Molina tom. 4. de iustitia, disp. 6. n. 3. & loquuntur de tolo latco, Aula de censuris, 1. p. 6. 7. dispensari dub. 3. & Enriques lib. 3. de excomm. c. 2. 7. n. 4. Quia tamen multorum non patiuntur autores, quos referunt & le quirur Enriques lib. 6. de penitent. c. 6. n. 3. in textu, & in commento, lit. S. T. dicunt postea etiam quæcumque clericum prime confusur, deficienti sacerdote, & maxime si liturgicus Episcopi, licet mortuus non sit subdatus, debet vixque ab soluere, conformansse cum opinione probabilitab[us] iis censuris. Quia ab soluere obesse nequit: & proderit, vt is tuta conscientia sepeliri in Ecclesia valeat, possitque pro eo obseruari sacrificia: sequendo opinionem probabilem die item valere ab soluacionem. Nec ramen placet, quod dicit Enriques eadem, 4. in p. 3. p. disp. 26. scilicet 4. n. 4. Zambrano de causis articuli mortis, m. 4. dub. 4. n. 16. Si autem sacerdos excommunicatus vitandus, seu suspensus aut precisis, non posset absoluere, si adit simplex faceret. Quia illis interdictum, si hoc ministerium, in cuius extremitate necessitas, quæ tunc non occurrit, eo quod adit, simplex faceret, non pedimentum non affectus. Ad illos sacerdos, non impeditus est, affectus & vitandi, carcer insufflatione, quam audiendi confessiones prius habebant, & sicut esse faceret simplices, & ex alia parte ratione censuram non tolerata interdicuntur, et illi hoc ministerium. Ergo preferendum est faceret simplex, qui hoc impedimentum non habet. Si Suarez ibidem. Quod si adit sacerdos Catholicus, quo cumque impedimento affectus, est preferendum hereticus, vel schismaticus. Interdicto Catholicis irregularis est preferendum excommunicato vitando. Quia tunc cum excommunicato non potest participari. Arque hi sensus, vel interdictum est preferendum irregulare. Quia illa tunc minor impedimenta. Et vixit illi sacerdos Catholicus etiam excommunicato vitando summae parte præterit. & vt pro eo sacrificia obseruantur. Quiescit sacerdoti præterit. Quia de. A nobis, id non concedit sacerdoti etiam in eo dubio, immo & deficienti clericu, credentiam debere ab soluere à predicta excommunicatione. Ducor, quia multi graves autores dicunt, post tunc laicum. Quo referunt Suarez, ea scilicet 7. n. 4. & ultra illis id docent D. Antonius, 3. p. 11. 17. 4. c. 4. n. 7. Leofima, 2. p. 4. quest. 6. a. 1. v[er]o. Sed hec ab Margarita confess. fol. 139. Barthol. de Leofima de Sacram. vbi de excomm. dub. 14. arque id esse probabile docet. Aula eadem disp. 1. dub. 3. Duconturque opinariatione concurantur. Cum ergo ea opinio non sit probabilitate definita, potest adit amplecti in causa necessitatis. Quia illa tunc minor impedimenta. Et vixit illi sacerdos Catholicus etiam excommunicato vitando summae parte præterit. & vt pro eo sacrificia obseruantur. Quiescit sacerdoti præterit. Arque hi sensus, vel interdictum est preferendum irregulare.

12 Sed quid, si adit sacerdos habens primulegium absoluendi à referuatis? Suarez 4. tom. 3. p. disp. 30. scilicet 3. n. 5. & Enriques lib. 6. de penitent. c. 10. n. 1. in commento, litera D. autem non necessitas hinc preferendum faceret expedito. Quod in eo articulo omnis referuato cellet. Atque illud est velut primulegium, quod nullus legi tenetur. At

14 Secunda difficultas est. Quando confundendum sit non adelicet copiam superioris, ut possit sacerdos inferior absoluere a resuatu in articulo seu pericolo mortis? Zambrano de casibus articuli mortis, c. 4, dub. 4, num. 15, & dub. 6 n. 4 supponit non dicti decessi superioris copiam, quando enim infirmus illum adire, nec accedere possit, potest confessio illam adire, ac petere facultatem. Atque ita agit agrum in eo pericolo constitutum, qui praesentem superiori habere nequit, debere per literas, aut confessari, aut alium petere a superiori facultatem, ut ab eo resuato absoluatur: nisi periculum in morte sit, aut debere accipere bullam cruciatam. Sed neptri aliquia ratione auscultate probat. Et ideo censeo vere dici non esse copiam, quod nec constitutum in pericolo potest personaliter superiore adire, nec eum commode accipere. Quia aut non venient, aut magna nota erit. Erit optimè docet Enriques lib. 6 de penit. c. 9, vlt. in comment. lit. O. & c. 11, num. 4. Quod fatus significat. Corduba Summa, q. 18, punct. 2, statim in prime videlicet superioris urbis explicitur. Quando no pudeat in a quen le pue de absoluere. Et paulo inferius: Si buenamente no se pude auer el quele nota de absoluere. Et Valentia to. 4, dist. 7, q. 10, punto 2, col. 6, vlt. in explicatur: Quando non adelicet aliquum legitimus confessoris. Et azoto 1 lib. 8, statut. moralibus, c. 19, q. 9. Cuius Episcopos & Inquisidores, qui possunt ab heresi absoluere, praesentes non sunt. Quia non obligant penitentem, ut se pertinet per lumen superioritatis presentem, sed per se ipsum. Et quando per se ipsum negat iudicari illum legitimime in pedem. Constat ex. Quamvis de sent. excommunic. ibi. Si quis impeditio canonico retrobaratur, quoniam Roman Pontificis posset adire. Et eodem modo explicatur. Quid debet, c. 6. De cetero, eadem it. Et ideo merito Doctores assertur dicti legitimis impedimentis, qui per lumen superioritatis adire nequit, et si procuratorem mittere valent. Hi sunt Nauarr. Summa Latina, c. 27, n. 90, vers. Ad 5 Hispana, c. 18, addit. ad n. 6.8, c. 27, vers. A la quinta. Enriques, l. 6, de penit. c. 9, n. 7, & lib. 13 de excommunic. c. 19, 1. Vgolini de censur. Pontificis, p. c. 1. v. Nisi in mortis articulo, s. 4, n. 1, vers. Item habet locum, & de confusis, tabula 1, c. 4, s. 5, n. 13, fine. Sayo in his sauro, cap. tom. 1, lib. 2, c. 16, num. 35. Præterea, quia hoc non adeudit superioris ad ostendendum absolutionem, non est gratuam confessoris, sed ipsius penitentis in sui dehinc penam. Dum ergo penitentem nequit superioris adire, vel cum accedere, dicitur vere impeditus, & carere superioris copia. Et nullatenus placet, ut per literas eam facultatem petat. Quia exponebat se penitentia cuius criminis detegendi: si vel littere amitteretur, vel ab aliis aperirentur. Atque ob id periculum Doctores non obligant ad peccata scribenda, ne memoria excidantur, nec ad fatendum in scriptis, quando voces nequit confessari. Nec tandem placet tenet penitentem accipere bullam. Quod non tenetur querere præiudicium proprium, sed posse ordinario iuriis beneficio vt.

15 Tertia difficultas est. An, si deficienti sacerdote approbat, simplex confessionem constituti in articulo aut periculo mortis, audire capitur, vel inferior approbat defectu superioris, cui calus reteratur: & ante absolutionem adferre legitimus confessoris, vel superior, possit prior confessionem capi, ut perficeret? Responde posse. Quia veram habebat iurisdictionem, quando alio deficienti capi audiit. Neceps aduentu expirat. Quia res non est integrum, sed confessio capta. Quippe iure causum est iurisdictionem delegatam, quae morte de legatis omnino cessat, munimur cessare et non in regra, quia ea vii capitum est. Gratian, & Relatum, de offic. delegat. Et quamvis textus de iurisdictione in foro externo loquantur, at idem merito dicunt de iurisdictione fori interius, ac proinde non confitare iurisdictionem confessoris, quod confessiones compars. Palindama, 4, dist. 17, q. 4, art. 4, conclus. 7, n. 25. D. Antonius, 3, p. 17, c. 9, fine. Margarita confessorum, quae moralibus fol. 113, vers. Scinduntur, & Petrus de Lede in Summa Sacramentorum lib. 6 de penit. cap. 12, pof. 1, conclus. inter dubia que more circulcentia audiendi confessiones ab Episcopo confessari debet. fol. 539, merito autem est esse valde probable habetem licentiam

et alegitum confessori superuenientia petienda sunt. Quia est noua confessio, & a priori independens. Ut bene docet Suarez, 4, 10, in 3 p. dist. 23, sed. 1, n. 2, fine.

16 Quod si paucitatem in articulo facerdoti implieatur, tunc est in ea confessio, & ita in malitia absoluimus, & invenimus legitimus confessori, adhuc existimo posse cum detecto illo mendacio a facerdoti illo processu iterum ab solvi. Quia is revera habuit iurisdictionem ad priorem illam confessionem, & dum absoluimus valde non est perficta, non teneat finita. Ile enim est actus non fieri, & non fieri validus. Sic ut licet a parochio obteneret allisti alieni matrimonio, non finitur eo matrimonio irritto existente. At quod conseruit multa ad dictu per Tresquillo, l. 1, nos. 9. Hoc sermone, l. 1, n. 1, & seqq. de verbis signific. vbi late ex multis probat concessionem implieatur prolatam non finit primo actu. Et l. 1, n. 1, vbi ex multis probat porrectam delegatum non exigit primo actu, quando delegatus in multa rebus sua culpa per errorem pronunciantur.

17 Quarta difficultas est. Qualem cautionem praestare debet absoluendum in mortis articulo ab hereti, non quo quis alio referatur? Er quidem in bulla concia in vita clausula reservationis, præcipit, ut absoluendum tunc a calibus bulla concia duplice cautionem praestare tenetur. Altera est, de flendo mandatis Ecclesiæ. Altera vero, de faciliando. Et cauto de flendo mandatis Ecclesiæ est iuramentum. Quod quidem iuramentum absoluendum a quibusdam aliis excommunicationibus praetexte subteritur. De cœro, &c. Ex tenore de sentent. excommunic. Et quamvis Hostiens. Summa, iii de sentent. excommunic. n. 1, 4, dicit in omni excommunicationis absolutione exigendum esse. Er contra Medina lib. 2, summe, c. 12, dicit in sola excommunicatione percellionis Cardinalem, & Episcoporum, & similium personarum, neuer intentio probat. Et ideo dicendum est in sola excommunicatione ob magna crimina exigendum esse. Quippe ex iure nil aliud colligi potest. Dum enim id petit, loquitur de incendiis & manifestis clericorum percellionibus. Etia docent Caietan. Summa v. Absolutio, p. penult. D. Antonius, 3, p. tit. 4, c. 1, n. 1, & Sylvestr. v. Absolutio, 3, 5. Suarez, 3, tom. in 3 p. dist. 19, sed. 1, n. 10.

18 Hoc etiam iuramentum exigendum est, etiæ excommunicatus iam parte latenter. Ut bene docet Conar. cap. Alma mater, 1, p. 9, n. 11. Quia exigitur, ut eius timore excommunicatus familia criminis caueat. Ut constat ex cap. Cum desideres, iuncta glossa v. Ad cautelam, de sentent. excommunic.

19 Et a mulieribus indubitate exigendum est. Ut tradunt D. Ant. 3, u. & Sylvestr. n. 7, alio it. Qui bene addunt arbitrio Episcopi, & iuris, an a potius in exigendum est: ut penitent, an eorum missiva gaudient, ut in iuramento existimat. Et quamvis salutis absoluere, reliqua ratiocinatio ipsius absoluendum. Ut zne docet Taberna v. Absolutio, 3, in princip. Erab impudentis delinqutibus, qui etiam post publicationem perit absolutionem, non lovet exigit. Ut docet Sayo dicens eam comune sententiam in his sauro exsum, tom. 1, lib. 2, c. 18, n. 3.

20 Quedam autem iuram dicunt hoc iuramentum debere esse de parendo mandatis Ecclesiæ. Quidam vero de parendo mandatis iudicis. Sed virtutum que idem esse, bene norant glossa c. Ex tenore, p. Debet, de sentent. excommunic. & c. Siqui, p. Consensu, 7, q. 1. Rosier, & Sylvestr. n. 17 allegati. Et hinc est, ut quando Doctores bene dicant exigendum esse iuramentum parendi mandatis Ecclesiæ, vel ipsius absoluendum. Hi sunt Caietan. Summa, v. Absolutio, cap. penult. p. 1, prim. Hinc deducitur, minus bene Vgolini de confusis, tab. 1, c. 19, n. 2, de confusis. P. de reprobatis, p. 1, c. 2, v. Notariam tunc, imprincipio, n. 3, altere hoc iuramentum esse de parendo mandatis eius, cui extra mortis articulam era referenda absolutione. Et ideo, ut virtute huius iuramenti debere confessorem inungere illi, ut illi incolamus eum, praesentem ei, et cum mandato obediat. At hoc minus verum est.

21 Summa Th. Sanchez pars 1.

Quia omnis se presentandis, si superioris sit in iuramento in omni excommunicatione resuato. Vt in 12, docetur. At hoc iuramentum parendi mandatis, ut illi inungere in foliis magnis etiam inibz. Vt in 17, docetur.

Nec vi huius iuramenti contrahitur nova obligatio, seruandi quacunque Ecclesiæ praesentem, sed una locum, quod absoluens inuenient. Nec absoluens potest quodcumque inungere, sed unum, neque cum illud eum patet, ob quod in predictam excommunicacionem incidere. Ut exempli glostha, v. Debet, Suarez, 3, 1, p. 1, princip. num. 5, 4. Suarez, 3, 1, num. 3, p. dist. 6, 3, alio it. Absolutio, 3, 5, 4. Suarez, 3, 1, num. 3, p. dist. 19, sed. 1, n. 10.

22 Secunda causa exigenda ab absoluendo in articulo mortis ab hereti, & teliquis scilicet bullis bullæ tene est de satisfaciendo. Cum cautionis nomine intelliguntur pignorativa: aut si hec prestat: nequit, fiduciarius: aut si nec haec, iuratoria. Idque prudentis arbitrio relinquentur. Ut bene docet Cajetano & Nauarr tradit Suarez, 3, 1, num. 3, p. dist. 2, sed. 3, num. 1. Atiu calu hereticus cum nulla iuratio pecunaria exhibenda sit, non exigitur fiduciarius aut pignorus. Sed solum iuramenti iuramentum: & h. c. quando ex iustitia debet ratione iuramenti. Vi si hereticus aliquis decepitur, dicens doctrinam hereticam vel errorum tenetur in illis fraudem detegere. Ut traditur communiter in tractatu de restituitione. Quare haec cauio necclesia non est, si tam hereticus satisficerit. Vel si nunquam poterit: quia decepti absunt, & hereticus dicitur ad mortis supplicium. Vel si tam aliunde fraus detecta sit docebitur. Quod si commode potest ante absolucionem facere, debet ea satisfaciō præmit, ut absoluens peccet. Ut generaliter loquendo de hac cauione tradit Suarez, 3, 1, num. 2.

23 Tandem absoluendo ratione articuli mortis, aut cuiusvis impedimenti, a quacunque excommunicatione, siue iuriis, siue hominis, celera, siue Ponitici, siue cunctis, qui inferiori tenetur inungere, ut celeste morte, veleo impedimento, se praesentet superiori, qui extra eum causum debet potest illum absoluere. Quod si non se praesentet, quādū commode potest, reincident in eandem excommunicationem. Ut expresse habetur cap. Eos qui, de sentent. excommunic. in 6. Quando autem calu reperfatur non est annexa excommunicatione, id omnis impoundandum non est. Quia directa sit absolutione: & nullo iure cauerat id omnis imponit. Et ita docent Corduba Summa, quest. 18, punto 2, dist. 2. Suarez, 4, 10, in 3, p. dist. 3, n. 6. Et multo alijs, quos retinet & loquitur Zambrano de causis articuli mortis, c. 4, dub. 1, n. 21.

24 At que hoc tempus commodum se presentandi, ne in censuram reincidentur, est dum cellulari impedimentum aliquo tempore modico induito, utile praeflentibus ruris valeat inaccessoria prouidere. Quod modicum tempus taxandum est prudentis arbitrio, habuit consideratione performance, temporis & loci. Ut bene tradit D. Antonius, 3, part. 1, c. 4, 47. Sylvestr. v. Excommunicatione, 8, 5. Nauarr. Summa Hispana, c. 17, nam. 113. Sayo in his sauro, cap. tom. 1, lib. 2, c. 2, fine. Quod benigno interpretandum docet D. Antonius, Sylvestr. & Sayo ibi, ita ut sit, non adelicte negligentiam & fraudem.

25 Et hoc se presentandi onus est sub iuramento imponendum. Quamvis enim cap. 8, qui de sentent. excommunic. in 6, huius iuramenti meatio non sit: ut sit cap. Quamvis, & c. Ea noscitur de sentent. excommunic. in absolutione ab excommunicatione percellionis, electi praefitut ab inferiori ratione alicuius impedimenti. Et ita hoc iuramentum tempore exigendum est, præterquam a pacis, tradunt Nauarr. Summa Latina, c. 27, nam. 8, 9. Corduba Summa, c. 18, punto 1, dist. 1. & punto 2, dist. 2. Mandat in bullæ cruciatæ, c. 9, n. 5.

26 Hæc autem praefitut non est, ut iterum sit ab excommunicatione absoluatur. Quia plenè ab illa absoluatur se. Sed ut superior convenientem medicinam adhibeat, iuracionemque imponat, si imponendū iudicaret.